

Annet Schaap

Krekel

Amsterdam · Antwerpen
Em. Querido's Uitgeverij

2025

‘Toen de zon was ondergegaan kwamen de broers. Zij schrokken erg toen ze haar zo zwijgend aantroffen; ze dachten dat het een nieuwe betovering was van hun boze stiefmoeder; maar toen ze haar handen zagen begrepen ze wat ze ter wille van hen deed. En de jongste broer huilde en waar zijn tranen vielen, daar voelde zij geen pijn, daar verdwenen de brandende blaren.’

Hans Christian Andersen, *De wilde zwanen*

‘Zet een meisje dat praat naast het praten van een man.
Zet een meisje dat iets wil naast de wil van God.
Zet een meisje dat huilt even buiten in de regen.’

Ester Naomi Perquin, *Ongevraagd advies*

‘Alleen een jongen wil naar zee
Een meisje breit of stampt puree’

Harrie Geelen, *Oebele*

Vijf namen

De zee is groot, het stadje is maar klein. Wat huizen, rondgestrooid tussen de duinen, wat hobbelige steegjes, een stationnetje, een rij schamele winkeltjes langs de kade. Het allerschamelste is dat van Leo. Een raam met een donker hokje erachter, meer is het niet.

Er kan nauwelijks daglicht door naar binnen, zo volgeplakt is het raam, met vergeelde papieren voorbeelden: harten en ankers, inktvissen, doodshoofden, zeemeerminnen met half blote borsten. Ook een paar met helemaal blote, waar altijd wel een groepje vissers naar staat te kijken en om staat te grinniken.

Nu staat er alleen maar een jongen.

Tenminste... het lijkt een jongen. Met een te grote jas aan, en veel te grote schoenen. Met haren die hij onder een muts heeft geduwd. Hij heeft zijn hand op de deurklink maar maakt de deur nog niet open. Hij haalt diep adem.

‘Rechtdoor, Eliza,’ zegt hij zachtjes tegen zichzelf.

Want het is helemaal geen jongen. Het is een meisje en ze heet Eliza.

Binnen hangen de muren ook vol, Eliza ziet zeilschepen, zonnen, manen, een enorme krullende banier met MOEDER erin. Aan een tafel vol inktspetters zit een man een bord zuurkool te eten. Als het meisje binnenkomt kijkt hij op. Zijn bril heeft vergrootglasglazen, erachter drijven twee grote blauwe knikkers in een geelachtig wit. Met die knikkers bekijkt hij het meisje kauwend, van haar hoofd tot haar voeten.

‘Hallo,’ fluistert Eliza. De man zegt niets terug. Ze haalt een briefje uit haar jaszak en legt het op tafel. Vijf namen staan erop, in bibberige potloodletters. ‘Eh... deze alstublieft.’

De man pakt het briefje niet op, hij blijft maar kijken. Op zijn armen, zijn handen en op wat ze van zijn borst kan zien is geen plekje huid meer leeg. Hij slikt zijn hap door.

‘Het gaat er nooit meer vanaf, hè? Je hele leven niet. Dat snap je toch wel?’

‘Ja meneer...’ Eliza hoort hoe haar stem klinkt: hoog en meisjesachtig. Ze duwt haar handen in de zakken van haar jas, schraapt haar keel en probeert lager te praten. ‘Dat eh... dat moet ook.’

Ze legt het geld naast het briefje. Eén dollar per woord stond er buiten op de prijslijst. Vijf dus, dan houdt ze er nog vijf over. Die stopt ze terug in haar zak.

De man klapt de bril omhoog, zo zijn z’n ogen opeens veel kleiner. Hij knijpt ze samen en blijft naar haar kijken. Ook het geld pakt hij niet aan. Dan neemt hij nog een grote hap en schudt zijn hoofd.

‘Hou je centen maar,’ kauwt hij. ‘Onder de zestien doe ik ze niet.’

Eliza richt zich gauw op, om wat langer te lijken. ‘Ik ben bijna...’

‘Ja hoor, vast,’ zegt de vergrootglasman. ‘Twaalf, eerder. Enne...’ Zijn ogen glijden nog eens over haar slobberige jas en haar te grote muts. ‘Meisjes doe ik ook niet.’

Eliza hapt naar adem. ‘Ik b n helemaal geen...’

‘Je ken nu van alles gaan zeggen meissie, maar ik geloof je toch niet. Dus laat maar.’

‘Ik ben  cht geen meisje!’ zegt Eliza. Ze hoort zelf hoe meisjesachtig dat klinkt.

‘Tuurlijk niet,’ zegt de man. ‘En ik ben blind. Glad huidje. Poppenoogjes... Ik heb me principes meissie, en daar hou ik me aan. Altijd.’

Eliza zucht en grabbelt de dollars weer bij elkaar. Dan niet. Het was ook een dom plan. Dom en veel te duur. Maar ze had een hele tijd buiten staan kijken, en toen wilde ze het opeens zo graag. Zo graag dat ze Krekel had laten wachten, hongerig en al, en het winkeltje binnen was gegaan.

De man schraapt de laatste restjes zuurkool van zijn bord.

‘Nee hoor, meissies van twaalf doe ik niet, daar ben ik heel streng in.’ Hij schudt zijn hoofd nog een keer, alsof hij ook zichzelf moet overtuigen, en kauwt zijn laatste hap weg.

‘Tenminste...’ zegt hij dan.

Eliza was al bijna bij de deur, maar blijft staan.

‘Tenminste, niet voor een dollar per woord. Die mogen dubbel betalen.’

‘Wat zegt u?’

‘Je hebt me best gehoord.’

‘Dubbel? Tien d... Maar dat is al ons geld!’

‘Tja... Graag of niet.’

‘Ja maar, nee maar...’ struikelt het meisje. ‘U zei eerst...’

‘En nu zeg ik dit.’ De man krabt zijn nek en rekt zich eens rustig uit.

Afzetter! denkt Eliza. Haar allerlaatste geld. En ze heeft Krekel beloofd dat hij iets lekkers zou krijgen als hij braaf zou blijven wachten. Dus het gaat niet.

Maar ze wil de winkel ook niet uit lopen.

*Heen of terug, zegt de stem van haar vader in haar hoofd.
Een man moet kiezen, niet wissewassen!*

En terug wil ze niet.

Dan maar heen.

Langzaam haalt ze het geld weer tevoorschijn. De allerlaatste dollars uit Joshua’s spaarkistje. Ze hebben er zo zuinig mee gedaan als maar ging, en het helemaal tot hier gered. Als ze het nu aan die man geeft is het op. En niet eens voor iets nuttigs. Ze moet nee zeggen, ze moet weglopen, ze moet...

Maar ze doet het niet, ze legt de dollars naast het lege bord. De man grist ze weg en propt ze snel in zijn broekzak. Dan strijkt hij het briefje glad en houdt het dicht bij zijn ogen.

‘Wat hebben we hier? Ja-mes...’ leest hij langzaam. ‘James? Jos-hu-a... El-li-ot, O-li... staat daar Oliver? Enne...’

‘Billy,’ fluistert Eliza. Ze voelt opeens haar ogen prikken.

‘Billy. Best hoor. En waarzo wil je ze precies?’

‘Eh... ergens eh... waar ik het zelf kan lezen. Maar iemand anders niet.’ Ze wijst naar haar bovenbeen. ‘Hier?’

‘O, ik weet nog wel meer plekken...’ De man geeft haar een knipoogje. ‘Maar daarzo is ook best. Zeker weten?’

Ze knikt.

Helemaal niet zeker, bibbert haar bovenbeen, ik weet helemaal niet of..

Maar Eliza luistert niet en begint haar broekspijp op te rollen. De huid eronder heeft kippenvel.

De vergrootglasman begint onder tafel iets aan te trappen. Er klinkt geknars en daarna een gestaag ratelen. Hij tast op een plank achter zich en zijn hand komt terug met een zoevend apparaatje. Aan de bovenkant gaat een klein naaldje naar binnen en naar buiten, zo snel dat ze het bijna niet kan zien.

‘Nee, helemaal uit die broek. Anders ken ik d’r niet bij.’

Eliza aarzelt even, maar laat dan de broek op de grond vallen.

Die broek lag zomaar over een muurtje, vanochtend in de haven. Schoenen stonden er ook naast, afgetrapt, groot en zwaar, met neuzen waar ijzer in zit of zo. Ze voelde zich meteen beter toen ze ze aantrok. Minder bang. Minder een meisje.

De man petst met zijn hand op een ijzeren krukje. ‘Hier met dat been.’

‘D... doet het pijn?’ Ze hoort dat haar stem meer bibbert dan ze wil.

‘Ach, pijn. Wat zal ik zeggen...’ De man knipt een lampje

aan en klapt de vergrootglasbril weer voor zijn ogen. Het apparaatje ratelt harder als het dichterbij komt. ‘Ja. Ja, het doet pijn.’

De nare man heeft gelijk. Het doet pijn. Elke letter doet pijn als hij met de naald onder haar huid wordt geschreven.

Bij elke letter van elke naam ziet ze een gezicht: James met z’n al wat beginnende baardstoppels, Joshua lang en dun en een beetje verdwaald in het lichaam dat zo gegroeid is, het laatste jaar. Oliver, die op Elliot lijkt, Elliot, die op Oliver lijkt, maar zij kan ze altijd uit elkaar houden. En Billy, ach Billy. Met z’n ogen die altijd naar de lucht kijken. Met z’n te grote voortanden. Haas, noemen de anderen hem, moederskindje. Letter voor letter voor letter. In haar jaszakken knijpt ze haar handen tot vuisten.

Het is goed dat het pijn doet. Want het dóét ook pijn.

Na de laatste letter van Billy giet de man iets uit een flesje op een prop papier en boent ermee over haar been. Het ruikt naar benzine. De inkt wordt er grijs mee uitgeveegd, behalve waar hij onder haar huid is geprikt. Het laat elke letter nog meer branden. Eliza zuigt haar adem naar binnen.

‘Nounou,’ zegt de man. ‘Knap hoor.’

‘W... wat?’

‘Geen au? Meestal zeggen ze au. Grote mannen, sterke kerels, iedereen die zich hier door Leo laat inkten. Bijten op hun tanden bij de naald. Maar houwen het niet droog bij de prop. Auwauwau!’ Hij hinnikt zijn lachje weer, ze ziet grote gaten waar hij tanden mist. ‘Maar jij niet.’

‘Bent u klaar?’ Eliza durft maar een klein beetje naar haar been te kijken. Rood ziet het eruit en gloeiend en net zo pijnlijk als het voelt. Maar de namen staan er, alle vijf. Op hun kop, maar dat is omdat haar hoofd hier zit en haar been daar.

‘Welja. Trek je broek maar weer op, meissie.’ Leo maakt het apparaatje schoon, veegt zijn voorhoofd af en snuit zijn neus, allemaal met dezelfde prop.

‘Enne...’ zegt hij dan. Hij pakt haar mouw en trekt haar een beetje dichterbij. ‘Ik ken je dus niet. Ik heb je nooit gezien. En dat is ook niet mijn handschrift. Gesnopen?’

Eliza knikt gauw. Nu wil ze de winkel uit. Weg uit die vieze zuurkoollucht. Naar buiten! Krekel zoeken! Die zal toch nog wel zitten wachten? Maar Leo laat haar mouw nog niet los.

‘Enne...’

‘En wat?’

‘Ik hoop dat je ze vindt, meissie.’

‘Wie vindt?’ schrikt Eliza. Ze trekt haar arm los. Waarom zegt die man dat?

‘Mensen hoeven heus niet op hun huid wat ze gewoon thuis hebben zitten. Alleen wat ze missen. Wie kwijt is. Wat zeer doet. Ik vraag niks hoor.’

‘Het gaat u niet aan!’ Struikelend loopt Eliza naar de deur en duwt hem open. Lucht! Zon! Zoute wind waait in haar gezicht.

‘Dat zeg ik toch ook. Maar ik hoop het toch voor je. Dag meisje dat geen au zegt!’

Eliza zegt niks terug en stapt naar buiten.

Op haar been voelt ze de namen branden. Waar de ruwe

stof van de zeemansbroek erlangs schuurt brandt het nog wat erger. Maar dat geeft niet. Ze legt haar hand zachtjes op de plek en knikt.

James, Joshua, Elliot, Oliver en Billy knikken terug, alle vijf. Ook al zijn ze er helemaal niet.

Dan loopt ze snel de kade af. Ze heeft nog een broer, één die er wel is.